

۲۶۴۹

www.ketab.ir

اسناد ببرود و جاپلق

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سرشناسه

عنوان و نام پدیدآور

مشخصات نشر

مشخصات ظاهری

فروست

شابک

وضعیت فهرست نویسی

موضوع

موضوع

رده بندی کنگره

رده بندی دیویی

شماره کتابشناسی ملی

وسعی، سیدمهدی، ۱۳۶۰ - گردآورنده

اسناد بربرود و جابلق (الیگودرز- ایران) // جمع آوری و تحقیق سیدمهدی
موسسه

قم: مجمع ذخائر اسلامی، ۲۰۱۳ م. = ۱۳۹۲.

۱۹۸ ص.: نمو.

معرفی میراث مخطوط: ۱/۱

۹۷۸-۹۶۴-۹۸۸-۵۵۴-۴

فیبا:

بربرود -- تاریخ -- اسناد و مدارک

جابلق -- تاریخ -- اسناد و مدارک

DSR: ۲۰۷۵ / ۸م ۱۳۹۲

۵۳۴/۹۵۵:

۳۳۵۹۳۶۷:

معرفی میراث مخطوط (۲۱۸)

اسناد بربرود و جاپلق

(الیکودرز. ایران)

جمع آوری و تحقیق

سید مهدی موی

نشر مجمع ذخائر اسلامی، قم

۱۳۹۳ خورشیدی

کلیه حقوق این اثر تحت قانون کپی رایت بوده و ترجمه یا چاپ تمام یا بخشی از مطالب آن و نیز درج تمام یا بخشی از آنها در ضمن بانکهای اطلاعاتی و تهیه برنامه های رایانه ای یا استفاده مطالب و تصاویر در اینترنت و دیگر ابزار و ادوات، به هر نحوی، بدون اجازه قبلی ناشر بصورت کتبی، ممنوع می باشد.

MAJMA AL-DAKHAIR AL-ISLAMYYAH, ۲۰۱۳ ©

All rights reserved, No part of this book may be reproduced or translated in any form, by print, internet, photo print, microfilm, CDs or any other means without written permission from the publisher

معرفی میراث مخطوط / ۲۱۸

مجمع ذخائر اسلامی - قم، ایران

استناد بریرود و جابلق

(الیگودرز - ایران)

جمع آوری و تحقیق: سید مهدی موسوی

چاپ: ظهور / صحافی: نفیس

ترجمه: مجمع ذخائر اسلامی - قم

ترافیس: روح الله فرهنگ

نوبت چاپ: اول ۱۱۱۱ ش (۲۰۱۴ م)

شمارگان: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۴-۹۸۸-۹۷۸-۹۷۸

ارتباط با ناشر

قم: خیابان طالقانی (آذر) - کوی ۲۳ - پلاک ۱ - مجمع ذخائر اسلامی

تلفن: ۰۲۶ ۷۷۱۳ ۷۴۰۰ +۹۸ ۲۵۳ ۷۷۰ ۱۱۱۹ دورنگار: ۰۲۶ ۷۷۰ ۱۱۱۹ +۹۸

همراه: ۰۲۶ ۷۷۰ ۱۱۱۹ +۹۸

نشانی پایگاههای اینترنتی:

www.zakhair.net

www.mzi.ir

www.kodna.ir

info@zakhair.net

info@mzi.ir

info@kodna.ir

برای دریافت نسخه الکترونیکی اثر شش ماه پس از تولید آن، به سایت مجمع ذخائر اسلامی رجوع کنید.

قیمت تک رنگ: ۲۵۰۰۰ تومان قیمت رنگی: ۵۰۰۰۰ تومان

مقدمه

بی شک یکی از زمینه‌های اصلی در سعادت معنوی و پیشرفت مادی هر جامعه‌ای، هویت فرهنگی و میراث معنوی اهالی آن جامعه است. اگر افراد جامعه‌ای احساس کنند که دارای پیشینه تاریخی و هویت فرهنگی بوده و از گذشته تا کنون در تحولات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جامعه و کشور دارای نقش و تأثیر بوده‌اند آنها نیز با افتخار به گذشته و درس آموزی از هویت و میراث گذشتگان خود، قدم‌های محکمی برای ساخت آینده جامعه بر خواهند داشت. از این رو، از افرادی که در جامعه بی‌هویت و بی‌ریشه زندگی می‌کنند نباید انتظار کارهای بزرگ و قدم‌های محکم داشت.

مناطق وسیع بربرود (بربرود) و جاپلق (گاپله) از جمله مناطق مهم و مرکزی ایران است که از اهمیت زیادی در تاریخ ایران برخوردار بوده‌اند. زیرا ۱. با چند استان کشور همچون اصفهان، مرکزی، لرستان، خوزستان و بختاری هم مرزند؛ ۲. مهمترین مسیر تاریخی میان اصفهان و همدان، اصفهان و شوش و اهواز این منطقه بوده است؛ ۳. وجود منطقه کوهستانی صعب‌العبور اشترانکوه و قلاع محکمی چون قلعه قرزین و قلعه ززین محل امنی را در این منطقه ساخته بود که در دوران حملات خارجی و آشوب‌های داخلی، محل رجوع شاهان و وزرای آنان بوده است.^۱ با این وجود تاکنون تحقیق جدی و مهمی درباره باستان‌شناسی و حتی درباره تاریخ و هویت فرهنگی این دو منطقه انجام نگرفته است. و متأسفانه به علت کم کاری اهالی فرهنگ و بی‌اطلاعی و جهل مردم، بسیاری از آثار تاریخی ویران و اسناد مکتوب نابود شده است. اما هنوز به طور پراکنده اسناد مکتوبی نزد

^۱ برای اطلاع بیشتر از جغرافیای تاریخی بربرود و جاپلق بنگرید به: سید مهدی موسوی، برآستان خوبان، قم: منشور و حی، ۱۳۸۹، ص ۲۹-۱۳۹.

خانواده‌ها وجود دارد که می‌توان با به هم پیوستن آنها، بخش‌هایی را از تاریخ و هویت این دیار کشف کرد و به جامعه علمی و عمومی عرضه داشت. این مجموعه از اسناد بر همین اساس گردآوری و تنظیم شده است.^۲

راقم این سطور پس از تحقیق و تفحص فراوان توانسته مجموعه‌ای از اسناد پراکنده متعلق به مناطق جاپلق و بربرود را شناسایی و تصویربرداری کند و اینک بخش‌هایی از آنها را در قالب این مجلد در اختیار محققان و پژوهشگران می‌گذارد تا آنان بتوانند با استفاده از این اسناد گوشه‌هایی از هویت فرهنگی و ریشه‌های تاریخی و وقایع سیاسی و اجتماعی برخی از پیروان اهل بیت (ع) و مردمان عزیز ایران را شناسایی کنند.

این کتاب مشتمل بر پنج مجموعه از اسناد است که به طور اجمال معرفی می‌شوند.

اسناد مرحوم میرزا آقا الیگودرزی

بخش اول اسناد مرحوم میرزا آقا الیگودرزی مربوط به محله‌های نجیان و ورزندان شهر الیگودرز است. این اسناد را که طلبه فاضل آقای محمد طالبان در اختیار این جانب قرار داد متعلق به مرحوم میرزا آقا الیگودرزی فرزند آقا عبدالله و پدر مرحوم آقا محمد ساکن الیگودرز است و توسط نواده او مرحوم حسین قلیان حفظ شده است.

^۲. پیش از این دفتر نیز مجموعه‌ای از اسناد این مناطق منتشر شده است:

سید مهدی موسوی، برآستان خویان، قم: منشور وحی، ۱۳۸۹، ص ۶۰۹-۸۸۲.

سید مهدی موسوی، روستای سنج در گذر تاریخ، قم: میراث ماندگار، ۱۳۸۹.

صادق حضری آشتیانی و احمد حمیدی، اسناد آخوند ملا عبدالحمید حمیدی جاپلق، قم: نشر مجمع ذخائر اسلامی،

۱۳۸۹.

رضا سرلک، اسناد طایفه سرلک، تهران: انتشارات طهوری، ۱۳۸۹.

سید مهدی موسوی، اسناد آخوند ملا محمود منطقی جاپلق، قم: نشر مجمع ذخائر اسلامی، ۱۳۹۲.

اسناد مرحوم حاجی شیخ سیف الله خان راجی

بخش دوم اسناد مرحوم حاجی شیخ سیف الله خان راجی مربوط به روستای گُندر جابلق و طایفه فولادوند است. حاج شیخ سیف الله خان راجی فرزند لطفعلی خان فولادوند از جمله فقها و حکمای عارف الیگودرز است که ید طولایی در سرودن اشعار عرفانی و فلسفی داشته و مجموعه‌های متعددی از وی باقی مانده است.^۳ او که شاگرد حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی بوده است در ۱۲۴۸ قمری به دنیا آمد و در ۱۳۵۷ قمری وفات و در روستای گُندر جابلق به خاک سپرده شد (سند شماره ۱۷).^۴ این اسناد متعلق به ایشان و عموزاده وی عزیزالله خان فولادوند معروف به «هزیر السلطنه» از فعالان انقلاب مشروطه و نماینده مردم لرستان در ۱۳۰۷ شمسی مجلس است.^۵ همچنین تصاویری از سنگ

^۳. مجموعه آثار باقی مانده از وی توسط انجمن تصحیح شده و آماده چاپ است.

^۴. رک: برآستان خوبان، ص ۳۵۰. لازم به ذکر است در این کتاب تاریخ تولد و وفات مرحوم راجی اشتباه ذکر شده است. همچنین ماجرای زندانی شدن مرحوم راجی در قلعه ملک ملاک ظاهراً صحیح نیست.

^۵. در مجله ارمغان شماره دوم در اردیبهشت ۱۳۳۸ صفحه ۶۳ - ۶۴ توسط حمید زاده دستگردی راجع به عزیزالله خان فولادوند آمده است:

«شادروان عزیزالله خان فولادوند فرزند ارشد مرحوم عبد الله خان هزیر السلطنه یکی از رجال بزرگ علم و کیاست معاصر ایران بشمار میرفت که بکرات در ارمغان از وی به نیک‌نامی یاد شده است. وی در علوم ادبیه و عربیه و عرفان دستی قوی داشت و در آثار اساتید سخن و اشعار مشکله فارسی تتبع بسیار نموده بود که قسمتی از آنها در دوره‌های پیشین ارمغان بطبع رسیده است. او مردی سخی و بخشنده و دارای اخلاق و عادات حمیده بوده که دوست و دشمن را در برابر سخاوت و مهمان‌نوازی خویش وادار به تکریم و احترام میکرد.

مرحوم فولادوند یکی از حامیان مشروطیت و مشروطه‌خواهان بود و در موقع فتح تهران با سپاه مکی از فولادوندان بتهران حمله کرد و در راه حصول آزادی خدمات فراموش‌نشده انجام داد. در موقع جنگ گلوله سخی بیپهلوی وی اصابت نمود و قریب چهار ماه در مریضخانه بستری شد تا شفا یافت و پس از معالجه چون رفتار آزادخواهان را برخلاف گفتار دیده کناره‌جویی کرد بمحل خویش معاودت نمود و عهد کرد که دیگر بتهران نیاید و داخل هیچ کاری نشود. در هنگام جنگ بین الملل اول از هیچگونه مساعدت و همراهی با مهاجرین و فداکاری و سپاه‌آرانی در راه نجات وطن کوتاهی نکرد و پس از پایان جنگ و دوره مهاجرت باز بمحل خود دعوت و بزراعت و ترفیه حال

قبر مرحوم راجی، تصویر عزیزالله خان و برخی از فرزندان وی که از رجال مهم و تأثیرگذار عصر پهلوی بوده‌اند در اینجا آمده است. اکثر این اسناد و تصاویر را جناب آقای حاج اصغر راجی فرزند حاج شیخ سیف‌الله خان در اختیار این جانب قرار داده است.

اسناد شیخ ابراهیم بیات

بخش سوم اسناد شیخ ابراهیم بیات و مربوط به روستای گورچی جاپلق است. شیخ ابراهیم بیات جاپلقی نیز از علما و روحانیون به نام منطقه جاپلق و همچنین متولی موقوفه روستای گورچی جاپلق بوده است.^۱ این اسناد را جناب حجت الاسلام شیخ عبدالحسین جواهرالکلام (نویسنده کتاب تربیت پاکان قم) در اختیار بنده قرار داد.

اسناد سید غلامعلی حسینی

بخش چهارم اسناد سید غلامعلی حسینی و مربوط به روستای سَور و سنج بربرود است. روستای سَور از روستاهای مهم منطقه بربرود است و سادات حسینی در آن سکنی دارند. ماجرای شهادت سید قاسم جد اعلای سادات حسینی آن منطقه در سال ۱۱۳۰ قمری از وقایع مهمی است که شرح آن در برخی از این اسناد آمده است. همچنین شجره‌نامه سید قاسم و نواده او سید مهرعلی و چند سند دیگر زینت بخش این مجموعه است که به همت جناب سید غلام علی حسینی ساکن الیگودرز جمع‌آوری شده است.

رعایای خویش پرداخت. او با فضلا و دانشمندان دور و نزدیک رابطه ادبی و روحانی داشت چنانچه با استاد فقید وحید دستگردی تا آخرین دقائق حیات این رابطه را قطع ننمود.

شادروان عزیزالله خان در حدود سال ۱۳۱۰ شمسی درگذشت و فقدان او سانحه دردناکی بود برای تمام کسانی که با اخلاقیات حمیده آن مرحوم آشنائی داشتند. خوشبختانه از وی فرزندان پرورمندی بیادگار مانده که واجد تمام سجایای اخلاقی پدر میباشند.»

^۱. شرح حال وی در: برآستان خوبان، ص ۵۰۰.

اسناد آقا سید اسدالله میرنظامی

بخش پنجم اسناد آقا سید اسدالله میرنظامی و مربوط به روستای امامزاده قاسم جاپلق است. خاندان میرنظامی از نوادگان سید احمد مدنی معروف به میرنظام بانی حرم امامزادگان قاسم و زید جاپلق در سال ۵۹۸ قمری است. نوادگان سید احمد در بسیاری از شهرهای منطقه همچون ازنا، الیگودرز، اراک، شازند، بروجرد و تهران زندگی می‌کنند و علمای برجسته‌ای همچون علامه سید محمد شفیع جاپلق (متوفی ۱۲۸۰ق) آیت الله سید علی اصغر جاپلق (متوفی ۱۳۱۳ق) و آیت الله حاج آقا رضا جاپلق (متوفی حدود ۱۳۱۰ش) و ده‌ها نفر دیگر از این خاندان برخواسته‌اند. این اسناد متعلق به خانواده آقای سید اسدالله میرنظامی است که تصویر آنها را از اصفهان برای اینجانب ارسال کرده‌اند.

www.ketab.ir